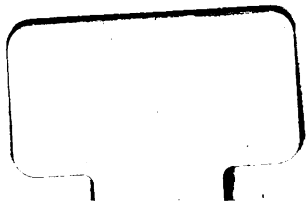

BALOG

Ügyvédek elleni fegyelmi eljárás Németországban

1899

HUNGARY

MAGYAR JOGÁSZEGYLETI ÉRTEKEZÉSEK.

156. 274 XVIII. KÖTET. 3. FÜZET.

ÜGYVÉDEK ELLENI FEGYELMI ELJÁRÁS NÉMETORSZÁGBAN.

ELŐADTA
A MAGYAR JOGÁSZEGYLET 1899. ÉVI MÁRCZIUS HÓ 8-ÁN TARTOTT
TELJES-ÜLÉSÉBEN

Dr BALOG ARNOLD.

Dr POLLÁK ILLÉS FELSZÓLALÁSÁVAL.

BUDAPEST.
FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.
1899.

«Mi sokan vannak, kik viselik ugyan, vagy inkább bitorolják az ügyvéd nevezetet, a nélkül azonban, hogy annak magas hivatását legkevésbbé ismernék vagy ismerni akarnák, s kiknek léptei és tettei szégyent hárítanak nem annyira magukra, mint az egész karra; mert jusson eszünkbe: mi kész a közönség egyetlen elvetemültnek tettéért legott az egészet sujtani.»

Igy irt ötvennyolcz esztendővel ennekelőtte Palugyay Imre, a ki akkoriban az ügyvédség reformjának leglelkesebb szószólója vala.*

Ha korunkban élne, sem irna másként.

Ma sokkal többen vagyunk. A sok derék mellett több «bitorlót» találna köztünk, de még jóval több előitéletet is velünk szemben.

És mentől inkább ki van téve az ügyvédség megszólásnak, kisebbítésnek, ráfogásnak: annál féltékenyebben kell őriznie a kari becsületet, mivel az ab uno disce omnes igazságtalan elve ma még gyakoribb alkalmazást nyer karunk irányában, mint régente.

Fokozott ellenőrzés alatt kell állania az egyes ügyvéd müködésének, mivel minden testület értékének megitélésére az egyes tagok egyéni értéke a döntő.

Épen azért, mivel a kar saját reputatiója követeli a fegyelem és tisztesség fentartását, bizzák a törvényhozások emez ellenőrzés gyakorlását magára az ügyvédi karra, mely a felügyelő és kontrolirozó hivatást saját, autonomikus alapokon szervezett fegyelmi biróságai által gyakorolja.

Az állami törvényhozás által megalkotott fegyelmi biróságok feladata: 1. megakadályozni olyanoknak a karba való

* «Ügyvédek, korszerü tervezet ezeknek ügyében.» 1841.

felvételét, a kik arra érdemetlenek;* 2. eltávolítani azokat, kik méltatlanokká váltak; 3. megfelelő megtorlásban részesíteni a kari becsület ellen vétők cselekményeit.

Ezeknek a kari fegyelmi vagy becsületbiróságoknak működése hű képét mutatja az ügyvédség belső életének, leplezetlen valóságban tárva fel az ügyvédség anyagi és erkölcsi állapotát, egészséges életmüködését épen úgy, mint betegségeit.

A mi számtalan bajainkat saját fegyelmi biróságaink itélkezéséből annyira-amennyire ismerjük.

Nem vélek azonban haszonnélküli munkát végezni, midőn a német legfőbb ügyvédi becsületbiróságnak (Ehrengerichtshof) judicaturájából néhány jellemző vonást megismertetek, mivel nemcsak állapotaink összehasonlítása tanulságos, de okulást meríthetünk ezen illusztris biróság müködéséből az ügyvédi hivatás felfogása és méltányolása tekintetében is.

Annál inkább kinálkozik az összehasonlítás, mivel az ügyvédség szervezete hazánkban nem egy analog vonást tüntet fel a németországi szervezettel.

Az 1878 julius 1-én kelt német ügyvédrendtartás értelmében az ügyvédségbe való felvételért folyamodhatik az, a ki a birói pályára való képesitést megszerezte.

A karba való felvétel felett az illető állam igazságügyi kormánya határoz, az illetékes ügyvédi kamara véleménye alapján.

A felvételt megtagadó határozat ellen a kérvényező folyamodhatik a kamarai fegyelmi birósághoz; ennek határozata ellen jogorvoslattal élhet az országos legfőbb fegyelmi birósághoz (Ehrengerichtshof).

Ha az ügyvéd lakóhelyéről egy hétnél hosszabb időre távozik, tartozik helyettesítéséről gondoskodni és helyettesét a biróságoknak is bejelenteni.

Az ügyvéd nem köteles díjának megfizetése előtt a nála levő ügyiratokat ügyfelének kiadni. Az iratok megőrzésének kötelessége a megbizás teljesítésének befejeztétől számított öt évig tart, de ezen idő eltelte előtt is megszünik, ha az ügyvéd kliensét az iratok átvételére felszólította és e felszólítás óta hat hónap eltelt.

* Törvényünk értelmében a felvétel felett a választmány dönt.

Az ügyvéd kötelezve van hivatását lelkiismeretesen teljesíteni és magaviselete által azon tiszteletre, melyet hivatása követel, érdemesnek mutatkozni.

Fegyelmi vétséget az követ el, a ki eme kötelességét megszegi.

Fegyelmi büntetések: 1. intés; 2. rendreutasítás; 3. háromezer márkáig terjedhető pénzbüntetés; 4. az ügyvédi karból való kizárás. Pénzbüntetés rendreutasítással köthető össze.

Az időleges felfüggesztés büntetését a német törvény nem ismeri.

Az elsőfoku fegyelmi hatóságot a kamarai választmány gyakorolja. A törvényben felsorolt közbenszóló határozatok elleni jogorvoslat: «Beschwerde» felett az Oberlandesgericht dönt. A fegyelmi vizsgálatot az Oberlandesgericht egy birája teljesíti. Az eljárás a mienknél lényegesen rövidebb.

A véghatározatok utolsó birájaként az egész országra nézve egy, a Reichsgericht elnökéből és három birájából, valamint három, a Reichsgerichtnél müködő ügyvédből álló birói tanács müködik (Ehrengerichtshof).

Az Ehrengerichtshof 1896-ban 33 ügyet intézett el. Ezek közt öt formai jellegű határozat volt; két esetben az ügyvédi karba való felvétel megtagadása miatt benyujtott felebbezés intéztetett el, helybenhagyatván az elsőfoku döntés. Az elsőfokulag kirótt fegyelmi büntetés helybenhagyatott 19 ügyben, enyhíttetett két, szigoríttatott két esetben. Két ügyben az elsőfok által elitélt vádlottat felmentette, egy esetben az elsőfokulag felmentett vádlottat elitélte a legfőbb becsületbiróság.

1897-ben 41 ügy került döntés alá. Három formai jellegü határozaton kívül két esetben helybenhagyatott az ügyvédi karba való felvétel megtagadása. 27 esetben a kiszabott büntetés helybenhagyatott, négy esetben enyhíttetett, két esetben szigoríttatott. Három esetben az elsőfokulag elitélt vádlott felmentetett.

Ezen két évben a legfőbb fegyelmi birósághoz került esetekben a következő büntetések alkalmaztattak: Intés 12, rendreutasítás 17, pénzbüntetés 7, pénzbüntetés és rendreutasítás 21, az ügyvédi karból való kizárás 9 esetben. A pénzbüntetések 7 esetben 200 márkát nem haladtak meg, 11 esetben 200—600

márka közt szabattak ki, 4 esetben 1000 márka, kettőben 2000 márka, hatban 3000 márka volt a büntetés.

A magunk eseteiről csak azt voltam képes kipuhatolni, hogy a Curia fegyelmi tanácsához évente körülbelül 300 ügyvéd elleni fegyelmi ügy kerül; de jól tudjuk, hogy törvényünk megengedi a jogorvoslatot külön-külön a vizsgálatot elrendelő végzés, a vádhatározat és végitélet ellen, s így a jogorvoslati rendszer eltérő lévén, az összehasonlításra nincs alapunk.

Csodálatos, a mi viszonyainkhoz képest mily kevés ügy fordul meg a német Ehrengerichtshofnál.

Csak úgy érthetjük ezt meg, ha ismerjük az ügyvédi viszonlagos számokat.

A szoros értelemben vett Magyarországon van körülbelül 4650 ügyvéd, Horvátországban 70 ügyvéd.*) Az egész országot véve, minden 3639 lakosra, Horvát-Szlavonországokat leszámítva, minden 3295 lakosra jut egy ügyvéd.

Németországban összesen 5800 ügyvéd müködik, tehát minden 8530 lélekre jut egy. A berlini kamara területén (4.120,000 lakos) körülbelül 850 ügyvéd van; a budapesti ügyvédi kamara területén (alig egy millió lakos) közel 1200 ügyvéd müködik.

A hol oly nagy a concurrentia, mondhatnám tolongás, ott nehezebb a megélhetés, és ezzel együtt természetesen sűrűbben teremnek meg a fegyelmi panaszok is.

Eme tájékoztató megjegyzések után rátérhetünk a gyakorlat megismertetésére. Az eseteket az Ehrengerichtshof határozatainak külön gyűjteményéből veszem, mivel ez a biróság maga gondoskodik itélkezésének kellő publicitásáról.**

* Horvátországban minden 12,861 lakosra jut egy ügyvéd. Azért oly kevés ott az ügyvéd, mivel a jelenleg érvényben levő horvát ügyvédi rendtartás az engedélyezési rendszeren alapul.

** Die Entscheidungen des Ehrengerichtshofs für deutsche Rechtsanwälte. Herausgegeben von dem Schriftführeramte des Deutschen Anwaltvereins. (Eddig 8 kötet jelent meg.) — Nálunk ily gyüjtemény teljesen hiányzik. Jellinek Artur kezdte meg a nyolczvanas években a budapesti ügyvédi kamara fegyelmi joggyakorlatának ismertetését a «Jogt. Közl.»-ben, de a tervezett czikksorozat az első három közlemény után abbanmaradt.

Súlyt helyeztem arra, hogy ne elvi kijelentéseket, általánosító tételeket mutassak be, hanem egy csomó jellemző, konkrét esetet, mivel az elvi jelentőségű megállapításoknak mi sem vagyunk hiján és mivel főkép az egyes esetek felfogásából és különösen a kiszabott büntetések mérvéből meríthetjük a legtöbb tanulságot.

Az ügyvédi karba való felvételnél a fegyelmi biróság discretionárius hatásköre teljes mértékben érvényesül, a mennyiben a törvény (5. §. 5. p) rendelkezésénél fogva nem vehető fel az ügyvédségbe az, a ki olyan cselekményt követett el, a mely miatt mint ügyvéd a karból kizárandó lett volna.

1. Egy jelentkező azon okból utasíttatott el felvétel iránti kérelmével, mivel bebizonyult, hogy — mint assessor — hivatalos ügyekben több ízben valótlan tényeket adott elő; hogy hivatali állását alaptalan ürügyek alatt huzamos időre elhagyta; a kapott szabadságokat önkényüleg többször jelentékeny időre meghosszabbította; hogy az ügyvédi vizsgálati irásbeli feladat elkészítése körül feltünő hanyagságot tanusított és ebbeli késedelmességét légből kapott valótlanságokkal igyekezett palástolni. Az elutasítás további oka az is, hogy hivatali állásért való folyamodványában hazug állítások foglaltatnak.

2. Nem vették fel azon ügyvédet, a ki — habár tetemes adóssága volt — jövedelmét tulhaladó életmódot folytatott, ékszereket vásárolt és egyéb fényüzést engedett meg magának és ezáltal önhibájából alig reparálható zilált anyagi helyzetbe jutott. Ugyanezen folyamodó ellen az is bebizonyult, hogy mint ügyvédjelölt a klienseknek két ízben több munkadíjat számított fel, mint a mennyit főnökének átszolgáltatott.

3. Nem vétetett fel a karba az a törvényszéki biró, a kit saját fegyelmi birósága a szolgálatból való elbocsátással büntetett. E büntetés amiatt lett kiszabva, mivel:

a) a mellé beosztott jegyzőkkel oly jegyzőkönyveket iratott alá, melyek felvételénél azok jelen nem voltak;

b) tiznél több esetben az itéletet ügyvéd által szerkesztette;

c) rendkívüli hanyagságot tanusított az ügyek elintézésénél;

d) adósságokat csinált, vagyoni viszonyait tulhaladólag költekezett.

4. N. assessort saját fegyelmi birósága hivatalvesztéssel

büntette. Az ügyvédségbe való felvétele megtagadtatott a következő tények miatt:

a) Folyamodónak egy izben szemébe mondták, hogy hamis játékos és ő ennek daczára mitsem tett a saját tisztázására és ezen insultus megtorlására.

b) Nyilvános helyeken nagy botrányt okozott, tettlegességre is vetemedvén.

c) Rövid ismeretség után egy ügyvédjelölttől pénzt kért kölcsön és azt csak többszöri megintés után hosszú idő mulva fizette vissza.

5. Egy biró fegyelmileg áthelyezéssel büntettetett, mert egy elzüllött, rosszhirü, feslett életű nővel való viszonya közbotrányt okozott. Újabb állomáshelyén is folytatván ugyanazon nővel e viszonyt, az államszolgálatból fegyelmileg elbocsátották. Az ügyvédi karba való fölvételért folyamodván, kérelme elutasíttatott. Kiemeli az Ehrengerichtshof, hogy nem amiatt nem volt hely adható folyamodó kérelmének, mintha a birói fegyelmi forum előző itélete res judicata-ként tekintetnék, hanem mivel az ott megállapított és ezen fegyelmi eljárásban is irányadó tényállás olyan, a mely — ha vádlott ügyvéd lett volna — magával vonta volna az ügyvédi karból való kizáratását.

6. Egy járásbiró a következő tények miatt mozdíttatott el hivatalától:

a) Kilencz hónapon át a tárgyalt polgári ügyekben az itéleteket mindig több heti késedelemmel készítette el.

b) Egy ügyben a kihirdetett itélet eredeti kiadmányát elveszítette és ezt, a felek meghallgatása nélkül, fejből pótolta, még pedig a kihirdetett itélettől eltérő módon.

c) Egy ügyben a pertől teljesen távol álló személyt marasztalt el költségekben.

d) Több izben ok nélkül belekötött egyesekbe és minden esetben bocsánatot volt kénytelen kérni, egy izben pedig a megtörtént sértést hazug módon letagadta.

Az ezen cselekmények miatt a birói karból kizárt egyént az Ehrengerichtshof nem vette fel az ügyvédi karba.

A mi fegyelmi praxisunk bizony — sajnos — sokkal enyhébb.

Méltóztassék megengedni, hogy egy kis kitéréssel néhány igen jellemző esetet fölemlítsek.

1. Egy járásbiró ellen többrendbeli bünügyi vizsgálat tétetvén folyamatba, vádlott ellen az eljárást csakis a büntetést kizáró okok fenforgása miatt szüntették meg. Az illető biró ellen inditott fegyelmi eljárás azonban azt eredményezte, hogy a fegyelmi biróság állásától elmozdította. Az ügyvédi karba való felvételért folyamodván, az illető ügyvédi kamara a kérelmet megtagadta, azon indokolással, hogy a legméltóbb erkölcsi megütközést szülné, ha az, a ki méltatlannak itéltetett a birói tisztre, most az ügyvédi hivatásra méltónak találtatnék. A kir. Curia azonban a kamara határozatát megváltoztatva, folyamodót a kamara lajstromába felvétetni rendelte, «mivel folyamodó az 1874: XXXIV. t.-cz. 2. §-ában kijelölt képesítő kellékekkel bir és ellene oly adatok, melyek alapján a fölvétel az 1874: XXXIV. törvényczikk 3. §-a alapján megtagadható volna, a kamarai választmány által sem hozattak fel». (1885. 7686. Ü. L. 93.)

2. A pozsonyi ügyvédi kamara nem vette fel az ügyvédi karba azon aljárásbirót, a kit több mint tiz évvel azelőtt saját fegyelmi birósága fegyelmi úton elmozdított a vétségek egész lánczolata miatt, melyek közül, a fegyelmi biróság itélete szerint, egy is elegendő lett volna arra, hogy irányában a bizalmat végkép megszüntesse. Többek közt vádlott botrányos életmódja, teljes megbizhatlansága, kötelességeiről való absolut megfeledkezése mellett a felvételért folyamodót fegyelmi birósága a kezére jutott pénzek kezelése körül tanusított visszaélésekben is vétkesnek mondta ki s olyanoknak jellemezte e visszaéléseket, melyek közel járnak a Btk. határához.

A kir. Curia a folyamodó albirót felvenni rendelte, mert a törvényben megszabott kellékekkel bir s fegyelmi elitélése óta tiz évnél hosszabb idő eltelt s ezen idő alatt ő magát kifogástalanul viselte. (9053/95 sz.)

3. Felvette a Curia azt is, a ki joghallgató korában lopás miatt büntetve volt, de tanulmányait felsőbb hatósági engedélylyel végezte s ez alapon nyerte ügyvédi oklevelét is (1878. 9. sz.)

4. B. ügyvédet a nyolczvanas években a kecskeméti ügyvédi kamara a lajstromból törölte, mivel czégfestési ipart folytatott. Miután pedig később igazolta, hogy az iparűzéssel felhagyott, a lajstromba újból felvétetett.

Mint ügyvédet a fegyelmi biróság 50 frt pénzbüntetésre itélte.

Az ügyvédi lajstromból 1897. évben töröltette magát, azonban 1898-ban újból felvételért folyamodott.

A kecskeméti ügyvédi kamara a kérelmet elutasította, mivel «a választmány tudomása szerint folyamodó a mázoló és fényező ipart házalásszerűleg űzte, s a környékbeli községekben is házról-házra járt munkát keresni és mivel folyamodó az ügyvédi gyakorlata folytatása alatt is botrányos magaviseletet tanusított».

A kir. Curia ezen határozatot is megváltoztatta, mivel az, hogy kérvényező botrányos magaviseletet tanusított, igazolva nincs, egymagában pedig az a körülmény, hogy egy ideig mázoló és fényező ipart folytatott, mint tisztességes foglalkozás, nem képezhet okot a felvétel megtagadására (1899. márczius 2. 720/99).

5. A pozsonyi ügyvédi kamara megtagadta egy nyugalmazott aljárásbiró felvételét, a ki ellen kérvényezésekor is még számos cselekmény miatt a birói fegyelmi eljárás folyamatban volt s a kire nézve kiderült, hogy felmentetett ugyan a hivatali sikkasztás büntettének vádja alól, de a többi közt ezen ügyben is ellene a fegyelmi eljárás elrendelve és foganatosítva, de befejezve nem lett.

A Curia ezen határozatot is megváltoztatta, mert fegyelmi ügyek folyamatban léte a felvételt nem gátolhatja. (10116/92. Jogt. Közlöny 1892. évf. 71. l.)

6. A Curia elrendelte a lajstromba való felvételt, mert az a körülmény, hogy folyamodó ellen más kamara területén fegyelmi vétség miatt egy esetben vizsgálat, más esetben vádhatározat hozatott, végre egy esetben a nevezett ügyvédi kötelességszegés miatti panasz folytán nyilatkozattételre hivatott fel, magában véve a felvétel megtagadására törvényes okul nem szolgálhat. (2823/97.)

7. Hasonlókép járt el a Curia egy más esetben, melyben egy állásától botrányos magaviselet és minősitett adósságcsinálás miatt fegyelmi úton elmozdított birót a m.-szigeti ügyvédi kamara nem vett fel, azon találó indokolással, hogy a birói karba sem vennének fel az ügyvédségtől elmozdított ügyvédet.

A Curia itt is elrendelte a felvételt. (7995/90. Jogt. Közlöny 1890. 41. szám.)

8. 1295/96 sz. a. felvette a Curia azon ügyvédet, a ki ügyvédjelölt korában zugirászat miatt a büntetőbiróság által elitélve volt s kinek joggyakorlata e miatt fegyelmi büntetésképen két évvel meghosszabbíttatott, mivel mindez a feddhetlen jellem hiányát meg nem állapítja.

9. Ellenben megtagadta a Curia a bejegyzést (3385/97 sz. a.) azon ügyvédtől, a ki korábbi ügyvédkedése idejéből 160 frtnyi tagdijhátralékban volt és az emiatt fegyelmileg kirótt 50 frt pénzbüntetést sem fizette még meg. Egyedül ebben az esetben — épen ebben az esetben — találjuk alkalmazva azon elvet, hogy a ki ellen olyan tény állapitható meg, mely a karból való kizárását vonná maga után, az nem vehető fel az ügyvédi lajstromba, amennyiben a Curia következetes gyakorlata szerint a kamarai tagsági dij nem fizetése fegyelmi vétséget képez és az eset körülményeihez képest az ügyvédségtől való elmozdítással is büntethető.

Igen, kérlelhetetlenül szigorú a Curia fegyelmi tanácsa a nem fizetők ellen, a kiket a kamara perel, végrehajt, elárverez; ezeket a Curia felfüggeszti és az ügyvédségből kizárja.

Ne mondja senki, hogy a Curia elnéző a vétkessel szemben, ne csufolja senki őt «kegyelmes Curiának», hiszen jól látjuk, mennyire ügyel a kar tekintélyére, azokkal szemben, a kik nem fizetik a tagsági díjakat.

Ennyi erélyt — el kell ismernem — nem találunk a német Ehrengerichtshof összes döntvényeiben sem.

Eme kitérés után térjünk vissza a német joggyakorlathoz; nézzük a kizárás nehány esetét.

1. A fegyelmi eljárás során vádlott terhére a következő cselekmények állapíttattak meg: Egy esetben vádlott tiz év óta nem számolt el ügyfelével a kapott előlegre nézve és a még visszajáró összeget sem szolgáltatta ki.

Más ügyben az 1888. évben kapott előlegről csak az 1892. évben történt feljelentés után számolt el és a fölösleget csak akkor adta ki ügyfelének.

Továbbá vádlott költségjegyzékeiben több tételt jogtalanul számít fel. A fegyelmi biróság ugyan nem tekinti a helytelen

költségfelszámítást minden esetben a kötelesség megszegésének, de a fegyelmi vétség megállapítandó, ha az ügyvéd tudja vagy tudnia kell, hogy a felszámított tétel őt egyáltalán meg nem illeti. Vádlott ellen ily teljesen alaptalan felszámítás több ügyben bebizonyult, miért is, tekintettel arra, hogy fegyelmileg két izben jelentékeny pénzbüntetéssel büntetve volt, az ügyvédségtől való elmozdításra itéltetett.

2. Vádlott azon czélból, hogy ügyfelének hitelezői végrehajtás útján mit se kapjanak, oly okiratot készített, mely szinleges ügyletet tartalmazott.

A megindult igényperben jobb tudomása ellenére ügyfelét képviselte, sőt midőn ügyfele a neki megitélt eskü letétele iránt aggályát fejezte ki, azt az eskü letételére biztatta.

Az igénylő az esküt letette és utóbb hamis eskü miatt hosszabb tartamu szabadságvesztésbüntetésre itéltetett.

Ezen tényállás mellett — mondja az itélet — vádlott nem tartozhatik többé oly karhoz, melynek tagjai a hozzájuk tanácsért fordulók támaszai kell hogy legyenek és vissza kell tartaniok ügyfeleiket minden meg nem engedett cselekménytől és károsodástól.*

* Hogy mint büntetik *nálunk* az ilyen tanácsadást, arra nézve szolgáljon a következő eklatáns eset:

Gy. Sándor budapesti kereskedő, a ki fizetésképtelen lett, W. budapesti ügyvédet megbizta a hitelezőivel való egyezség keresztülvitelére.

Az ügyvéd az egyezség sikerének biztosítása czéljából szükségesnek látta, hogy a fizetésképtelen kereskedő neje férje ellen 4000 frt hozomány és 3300 frt váltókövetelés erejéig pert indítson és arra is vállalkozott, hogy e pereket vigye. Ez meg is történvén, az üzleti ingóságokra és követelésekre végrehajtást vezetett, a minek más czélja nem volt, mint a hitelezőkre nyomást gyakorolni és őket minél alacsonyabb quota elfogadására reábirni, aminek panaszlott ügyvéd tanuk előtt leplezetlen kifejezést is adott.

Hogy azután e nyomás annál nagyobb legyen, arra is igyekezett ügyfeleit rábirni, hogy egymás ellen válópert indítsanak, a minek az lett volna a czélja, hogy az asszony követelésének komoly szinezetet adjon s azt mintegy a megzavart házassági viszony kifolyásaként tüntesse fel. Majd midőn még ezt sem találta elegendőnek, azt tanácsolta a férjnek, hogy szökjék meg, öngyilkossági szándékot szinleljen, a minek keresztülvitelénél vádlott személyesen közreműködött.

Vádlott ezen furfangos eljárásának nemcsak hogy a kivánt ered-

3. Kizárta a fegyelmi biróság azon ügyvédet, a ki beadványaiban úgy saját kartársait, mint a biróságokat és a közigazgatási hatóságokat állandóan a legocsmányabb szidalmakkal illette, a nélkül, hogy erre bárminemű alapos oka lett volna. Ezenkivül közbotrányt okozott egy férjes nővel való viszonya által, a mi miatt büntetőbiróságilag is elitéltetett házasságtörés czimén.

Vádlott egész magatartásából látszik, hogy absolute nincs tekintettel állására, sem arra a becsülésre, melylyel ő kartársainak tartozik.

4. Egy ügyvéd kizáratott az ügyvédségből, mivel terhére megállapíttatott:

a) egy nagyobb bünügyben a végtárgyalás előtt pár nappal védenczének közeli rokonát azzal a fenyegetéssel birta rá a honoráriumáért való kezességvállalásra, hogy különben lemond a védelemről;

b) vádlott tőzsdei spekuláczió által, tehát saját hibájából, teljesen eladósodott és így nincs meg a szükséges függetlensége és nincs kilátás arra, hogy vagyoni viszonyait valaha rendbe hozhassa;

c) ügyfeleitől kölcsönöket kéregetett, a nélkül, hogy visszafizette volna;

d) vádlott székhelyétől távol tartózkodik, helyettesről nem gondoskodik;

e) egy ügyfelével, kinek válóperét vitte, botrányt okozó viszonyt kezdett.

5. Kizáratott az ügyvédségből az is, a ki korcsmákban, kétes jellemű egyénekkel üzérkedett, nekik tisztességtelen ügyleteiknél jogi segélyt nyujtott, a behajtott pénzeket visszatartotta.

6. Kizáratott az az ügyvéd, a ki lakóhelyétől huzamos időre eltávozott, a nélkül, hogy a kamarának jelentette volna; rendkívül sok adósságot csinált, ügyeit elhanyagolta, meg nem engedett módon iparkodott klienseket szerezni.

ménye nem lett meg, hanem ellenkezőleg ezáltal kereskedő ügyfelét a csődbe kergette, minek folytán mindkét házastárs csalárd bukás miatt elitéltetett.

A budapesti ügyvédi kamara fegyelmi birósága a Curia által helybenhagyott itéletével W. ügyvédet 500 frt pénzbüntetésre itélte.

7. Elmozdíttatott az ügyvédségtől, a ki a behajtott pénzeket állandóan magánál tartotta, elszámolni nem akart és a birói itélet folytán sem adta ki a pénzt.

8. Más itélet kizárt a karból egy ügyvédet, a ki nyolcz izben volt hanyagság miatt előzőleg fegyelmileg büntetve s a ki ügyeit teljesen elhanyagolta, ügyfelei iratait nem adta ki s a választmány számos izbeni felhivásaira még csak nem is felelt.

9. Kizáratott azon ügyvéd is, a ki ügynököket fizetett, hogy neki klienseket szerezzenek, s ilyeneket több esetben az ő tudtával más ügyvédektől elcsalt.

10. Egy ügyvéd ellen azon vád emeltetett, hogy feleségét ütötte-verte, a cselédek előtt állandóan a legcsunyább szidalmakkal illette. Folyton kétes hirű asszony-személyekkel érintkezett, ilyeneket irodájában is fogadott, szerelmi viszonyaival nyilvánosan is dicsekedett. Női cselédjeit szerelmi ajánlataival üldözte; előttük, felesége jelenlétében is, szemérmetlen beszédeket folytatott. A fegyelmi biróság konstatálván, hogy panaszlott magatartása általános megbotránkozást keltett, hogy vádlott házában botrány botrányt ért, őt az ügyvédségből kizárta.

A kizárás esetein kívül is érdekesnek tartom a judikaturából az itt következő esetek ismertetését, egyrészt annak jellemzésére, hogy mik tekintetnek fegyelmi vétségekül, másrészt a kiszabott büntetések arányának megitélése végett.

1. Vádlott, mint tartalékos tiszt, katonai gyakorlatok alatt, miközben egy földbirtokosnál szállást nézett, a szállásadó leányát, ki a kijelölt szobát megmutatta, elcsábította. Elfogadva vádlott ama védelmét, hogy a leány magatartásából erre bátorítást merített, vádlott még így is a legnagyobb mértékben tisztességtelenül járt el, midőn szállásadójának leányát megbecstelenítette, a miért is el volt itélendő, habár az esküdtszék őt az erőszakos nemi közösülés vádja alól felmentette is. A kiszabott 3000 márka pénzbüntetést igazolja az, hogy vádlott e cselekménye az ügyvédi állás tisztességét és tekintélyét mélyen sérti.

2. Vádlott egy korcsmában a politikai vitától és a szeszes italoktól felhevülve, nagy botrányt és verekedést insceniroz0tt, melynek folyamán politikai ellenfelei őt a legdurvább szidalmak közt csunyán helybenhagyták, a korcsmáros pedig kiuta-

sította. Vádlott ennek daczára a helyiségben maradt, sőt leült hazárdjátékot játszani éppen azokkal, a kik őt megverték; és ez eset után is ugyanoda eljárt, mintha mi sem történt volna. A fegyelmi biróság 3000 márka pénzbüntetésre itélte.

3. A kamarai választmány többszöri figyelmeztetésének semmibevétele és a köteles jelentés megtételének elmulasztása miatt vádlott 200 márka pénzbüntetésre itéltetett.

4. 500 márka büntetést fizetett az az ügyvéd, a ki vizsgálati fogságban levő védenczének ugyanazon bünügyben tanuként szereplő egyénhez intézett levelezését közvetítette.

5. Egy ügyvéd 500 márka pénzbüntetésre itéltetett, mivel két elvállalt ügyben feltünő késedelmességet tanusított. Az ügyek lebonyolítását nemcsak nem siettette, de sőt ügyfeleinek sem adott az ügyek állásáról értesítést, ügyfeleinek leveleit válasz nélkül hagyta.

6. Egy más vádlott fegyelmi intésben részesült a miatt, mivel kartársa hozzá intézett leveleire egyáltalán nem válaszolt.

7. Vádlott 1000 márka pénzbüntetésre itéltetett, mivel az elvállalt ügyben félesztendeig mit sem tett, sőt ügyfelének azon valótlanságot írta, hogy a per folyamatba van téve. A büntetés kiszabásánál figyelembe vették, hogy vádlott a kamarai választmánynak többszöri felhivásra sem adott értesítést az ügy állásáról.

8. 3000 márka pénzbüntetésre itéltetett vádlott, a ki egy ügyvédtársától kapott megbizást teljesen elhanyagolt, a tárgyalásokon meg nem jelent, megbizójának leveleire nem válaszolt. Az ügyvédi kamara választmányának felhivására ezen ügy iratait bemutatta ugyan, azonban azokba, a saját igazolása végett, hamis adatokat jegyzett be. A sulyos itélet meghozatalára különösen ennek a körülménynek volt lényeges befolyása.

9. Ugyancsak 3000 márka pénzbüntetésben volt része annak az ügyvédnek, a ki mint egy szegényjogon perlekedő fél mellé kirendelt pártfogó ügyvéd, a per folyamatba tételével késedelmeskedett, mindaddig, míg az elévülési határidő lejárt és a kirendelő biróság, valamint az ügyvédi kamara felhivásaira teljesen valótlan tényállításokkal védekezett. Itt is azt vette különösen sulyosító körülménynek az Ehrengerichtshof, hogy vádlott saját fegyelmi hatóságát is tévutra akarta vezetni.

10. 1000 márka pénzbüntetéssel sujtatott azon ügyvéd, a ki egy ügyvédtársától nyert megbízást fél esztendeig hevertetett, a keresetet be nem nyujtotta, a megbizó kartárs leveleire eleinte nem válaszolt, majd valótlanságokkal mentegetőzött.

11. 1000 márkával büntettetett azon ügyvéd, a ki egy hagyatéki ügy lebonyolítását esztendőkig késleltette, és a befolyt pénzeket magánál tartotta.

12. 2000 márka büntetést fizetett egy másik ügyvéd, a ki a befolyt pénzeket visszatartotta, a leszámolást késleltette, ügyfelének valótlan okokat hozva fel. A kapott előlegekről ez az ügyvéd nem akart számolni, a fenmaradó összegeket vonakodott kiadni. Alaptalan kifogásokkal védekezett a saját ügyében; túlmagas honoráriumot kényszerített ki a saját javára, felhasználva ügyfeleinek kényszerhelyzetét.

Az itélet indokolása kiemeli, hogy csak az tartotta vissza a fegyelmi biróságot az ügyvédségtől való elmozdítás kimondásától, hogy a vádlott ellen ennekelőtte semmi kifogás fel nem merült és a kiszabott pénzbüntetés remélhetőleg alkalmas leend őt a tisztességes ügyvitelre visszatéríteni.

13. Vádlott ügyvédre 300 frt pénzbüntetés szabatott ki azért, mivel 1. ügyfele részére szegényjogon való perlés kedvezményének megadásáért folyamodott, holott tudta, hogy ügyfele vagyonos ember; 2. egy ügyvédtársát tudatosan tévedésbe ejtve, ettől több ügyiratot átvett, visszaadás kötelezettsége mellett és az iratokat, melyekre a kollegának szüksége lett volna, vissza nem szolgáltatta, hanem egy büntető feljelentéshez csatolta; 3. végül, mert volt ügyfele ellen meggondolatlanul tett bünügyi feljelentést.

14. Rendreutasításban részesült az az ügyvéd, a ki az ellenféllel, az ellenügyvéd kikerülésével, ennek háta mögött egyezséget kötött.

15. 1000 márka pénzbüntetést kapott azon ügyvéd, a ki a hozzá tévedésből került ügyet magánál tartani iparkodott, rábeszélvén az ügyfelet, hogy hagyja nála az ügyet, s igérvén, hogy még jobban és gyorsabban bonyolítja le a dolgot, mint a keresett másik kollega. Így vádlott magánál tartotta az ügyet, s azután a költségeket túlságosan számította fel. Eme haszonleső

eljárása az előzőleg fegyelmileg büntetett vádlott ellenében indokolja a magas büntetést.

16. Vádlott ellen megállapíttatott, hogy ügynököket fizetett, hogy klienseket szerezzenek neki, tekintet nélkül arra, hogy nem-e vitte az ügyet már más ügyvéd.

Vádlott az ügyvédségből kizáratott.

17. Egy másik ügyvédről az bizonyult be, hogy többeket fölszólított, hozzanak klienseket és ügyeket, ő ezért hálás neki lesz és díjazza is a közbenjárást. Vádlott aránylag fiatal korára és büntetlenségére való tekintettel 2000 márka pénzbüntetésre itéltetett.

18. 1000 márka pénzbüntetésben volt a része azon ügyvédnek, a ki irodavezetőjének és más ismerőseinek az általuk szerzett ügyek után bizonyos összeget fizetett és a közönség közt lakczímét osztogattatta.

19. 3000 márka pénzbüntetéssel és rendreutasítással sujtotta a legfőbb fegyelmi biróság az ügyvédet, a ki irodavezetője szolgálatába állott s a kiről kitűnt, hogy a helyi illetékesség megállapítása végett u. n. Strohmann-okat vont perbe, továbbá, hogy saját költségeinek szaporítása végett tett ügyeket folyamatba. A büntetési tételt az itélet következőkép indokolja: Csakis azért tekintett el a fegyelmi biróság az ügyvédi karból való kizárástól, mivel vádlott ellen előzőleg soha semmi tekintetben kifogás nem volt, jogi tanulmányait kitünő buzgalommal és sikerrel folytatta és igen fiatalon, minden tapasztalat nélkül lépett az ügyvédi karba. Vádlott eme fegyelmi ügyének is az volt az okozója, hogy egy rosszhiszemű ügyes ember furfangos eljárásával behálózta. De alapos a remény, hogy a vádlott, felismerve a saját könnyelműségét, hanyagságát és akaratbeli gyengeségét, hivatását lelkiismeretesen fogja teljesíteni.

20. Az ügyvéd olyan szerződést készített egy kereskedő és ennek alkalmazottja között, hogy ezen szerződés folytán az alkalmazott hitelezői nem foglalhatták volna le adósuk fizetését. Ezen szinleges szerződés a biróság előtt is használtatott. Vádlott ezért 500 márka pénzbüntetésre itéltetett.

21. Egy hagyatéki hitelező a hagyatéki vagyonra végrehajtást akarván intézni, vádlott ügyvéd eltagadta a hagyatéki

vagyont, úgy gondolkozván, hogy nem szabad engedni, hogy egyik hitelező a másik fölött előnyökben részesüljön. Mikor azután a hagyatéki vagyon felosztás alá került, akkor ezen hitelezőt ő, mint a felosztással megbizott ügyvéd, nem értesítette s így ez követelését a hagyatéki tömegbe be nem jelentette. Vádlott rendreutasításra itéltetett.

22. 100 márka pénzbüntetést kapott azon ügyvéd, a ki a perben, felének utasítása nélkül, tudva valótlan állításokat adott elő.

23. 150 márka pénzbüntetést kapott az az ügyvéd, a ki egy hitelezőjének ellene inídott perét rosszhiszeműen huzta-halasztotta.

24. Vádlottak több ügy tárgyalását üres kifogásokkal késleltették, teljesen alaptalan jogorvoslatokat használtak és rendszeres magatartásuk által csupán a per elhúzását iparkodtak elérni. Az egyik ügyvéd 500 márka pénzbüntetésre, a másik intésre itéltetett.

25. Egy esetben, midőn az ügyvéd bizonyítási eljárást is tett folyamatba valótlan állításainak bizonyítására, rendreutasíttatott, és 500 márka pénzbüntetéssel sujtatott.

26. Vádlott a rendőri hatóság megtévesztésére és az italmérési iparról szóló törvény kijátszására irányuló okirat szerkesztésében részt vett. Ezért, valamint a miatt, mivel bebizonyult, hogy a per húzása czéljából használt jogorvoslatot, rendreutasításra és 600 márka pénzbüntetésre itéltetett.

27. Az ügyvéd ügyfelének, ki nejének perében tanuskodni kivánt, azon tanácsot adta, hogy mondjon le a per befejezéséig neje vagyonának haszonélvezetéről, hozzátevén, hogy e lemondás neje beleegyeztével a per befejezése után visszavonható lesz. A fegyelmi biróság úgy találta, hogy ezen jogi tanács által a per biróságának megtévesztése is czéloztatott és a vádlottat intésben részesítette.

28. Az ügyvéd szerződést készített két házaspár között, melylyel ezek kötelezték magukat arra, hogy házasságuk fölbontása végett a valóságban nem létező válóokot színlelnek. Panaszlott ügyvéd a válókeresetet is tudatosan ezen szinlelt, tehát valótlan válóokra alapitottak. Ezért a tényeért 500 márka pénzbüntetésben lett része.

A költségkérdés is nem egyszer kerül a fegyelmi biróság elé. A német ügyvédrendtartás értelmében minden ügyvéd bizonyos meghatározott biróságnál müködik. Az Amtsgerichtnél (járásbiróság) müködő ügyvéd azon Landgerichtnél (törvényszék) is gyakorlatra bocsátható — de nem bocsátandó — melynek a kerületében a saját járásbirósága fekszik. Landgerichtnél müködő ügyvéd müködési jogosítványt nyerhet azon Oberlandesgerichtnél (a mi kir. táblánknak megfelelő biróság), a melynek kerületéhez az illető Landgericht tartozik.

Már most igen gyakran előfordul az az eset, hogy az ügyvédhez hozott ügy vagy más biróság területi illletőségébe tartozik, mint a melynél az ügyvéd gyakorlatát folytathatja, vagy pedig az illető biróság nem bir hatáskörrel a per vitelére.

Így történik azután, hogy az ügyvéd vagy illetéktelen, vagy hatáskörrel nem biró biróság előtt indítja meg keresetét, vagy pedig a Landgerichthez tartozó ügyet több részletben perel.

Mivel pedig az ugyanazon kisebb helységben levő ügyvédek közös érdeke az, hogy ügyeiket ők maguk végezhessék el, nem egyszer kartellre lépnek az ügyvédek és sem az illetékesség, sem a hatáskör ellen kifogást nem emelnek.

Ha a fegyelmi biróság e fogásokra rájön, megindítja az eljárást, mivel az ügyvédeknek a törvények kijátszását czélzó machinatióktól tartózkodniok kell és mivel a követeléseknek több perbe való szétosztása a perlekedő feleknek anyagi megterheltetését is okozza.

29. Egy ilyen esetben a felperesi ügyvéd rendreutasításban, két alperesi ügyvéd megintésben részesült.

30. Ugyanilyen vád miatt egy vádlott 150, két más vádlott 50—50 márka pénzbüntetésre itéltetett. Az első ellen 37, az utóbbiak ellen 8, illetőleg 12 eset bizonyult be.

Nem vette figyelembe a fegyelmi biróság azon védekezést, hogy a vádlottak terhére rótt cselekmények lehetővé tették a követelés gyorsabb érvényesítését, sem hogy az ügyfelek az illetékesség megváltoztatásába bele egyeztek.

31. Egy harmadik esetben elsőfokulag 1000 márka pénzbüntetésre és rendreutasításra, másodfokulag csupán intéssel büntettetett az illetékesség és hatáskör kijátszása.

A vádlott ez ügyben azzal védekezett, hogy e perviteli módot

nem ő találta ki, hanem mikor letelepedett az illető helységben, az az eljárás ott már divatozott. Ha az ügyfeleknek tudomására jutott volna, hogy a törvényszék elé viszi az ügyet, akkor az ügyvéd esetleg elvesztette volna klienteláját.

A fegyelmi biróság erre kifejti, hogy ha az ügyvéd egyes ügyekben ilyen tanácsot ád ügyfelének, ez nem minősíthető fegyelmi vétségnek, mert sokszor az ügyfél érdeke megkivánja a követelés repartirozását. De a szétosztás javaslatánál mindig egyedül az ügyfél érdeke kell, hogy döntő legyen és az ő előleges beleegyezése nélkül nem is szabad ezt megtenni, mivel fontos perjogi biztosítékoktól esik el az a fél, a kinek ügye fölött így elsőfokulag nem társas biróság, végső forumban nem a Reichsgericht itélkezik.

Továbbá az sem téveszthető szem elől, hogy esetleg mindkét fél lényeges megterhelésével jár a követelések szétosztása, mivel az ügyvédi dijak és a kincstári illetékek így jóval többet tesznek ki.

Nem menti az ügyvédet az sem, ha az egyes ügyek után összesen nem számított fel több költséget megbizójának, mint a mennyi őt a törvénynél fogva azon esetben illette volna, ha a követelést egy összegben perli, mivel rendszerint (különös kivételt érdemlő esetektől eltekintve) az ügyvéd dijait törvény szerint köteles számítani, nem azon felül, de azon alul sem, mivel ez az eljárás meg nem engedett konkurrenczia volna.

32. Több esetben kimondotta a fegyelmi biróság, hogy az ügyvédi dijakat magában foglaló törvényben meghatározott tételeknél alacsonyabb dijért az ügyvédnek dolgoznia nem szabad, mivel ez illoyális konkurrencziát képez. Természetesen nem egyes ügyek olcsóbb ellátása, vagy kevésbbé vagyonosok költségtartozásának elengedése büntettetett, hanem csak azon esetek tekintetnek fegyelmi vétségeknek, melyekből a fegyelmi biróság úgy látja, hogy az ügyvéd rendszeresen törekszik a klientelát kollegáitól magához vonni.

33. Az ügyvédi dijak iránti egyezkedéshez Németországban is irásbeli szerződés szükséges. Ennek hiányában a költségtörvény tételei irányadók. Az ügyvéd előleges egyezkedés hiján nincs jogosítva többet követelni és elfogadni a törvényes dijtételnél, hacsak ügyfelét fel nem világosítja arról, hogy nem

köteles a törvényesnél többet fizetni. Egy ügyvédet, a ki bünügyi tárgyalásért a törvényes 20 márka helyett 50 márkát kért és kapott, a fegyelmi biróság 300 márkával büntetett.

34. Vádlott fegyelmileg rendreutasíttatott, mivel egyik ügyfelétől, kinek részére pártfogó ügyvédül rendeltetett ki, előleget kért és egy másik ilyen, szegényjogon képviselt ügyfelét a képviselet megszünte után rögtön beperelte.

Nem fogadta el a fegyelmi biróság mentségül azt, hogy vádlott még a kirendelés előtt eme ügyfelétől dijlevelet kapott, mivel a kirendelés folytán törvénynél fogva tartozik az ügyvéd a felet egyelőre ingyenesen képviselni és csak ha ennek vagyoni viszonyai javulnak, követelheti a költségek megtérítését.

Tisztelt teljes ülés! Esetet-esetre halmozhatnék még az Ehrengerichtshof judikaturájából.

De úgy vagyok meggyőződve, hogy az eddig ismertetett határozatokból is kidomborodnak az itélkezés alapvonásai.

Olyan egyén, a kire nézve a kizárási okok fenforognak, nem vétetik fel az ügyvédségbe.

Komoly ellenőrzés alatt áll az ügyvéd hivatalos müködése és a mennyiben szükséges — de csak a szükség által megkivánt mérvben — magánélete is.

Igazságos megtorlásban részesül minden kötelességszegés.

Az ügyvéd, a ki magaviseletével közbotrányt okoz, a ki ügyeit állandóan elhanyagolja és ez által ügyfelei érdekeit veszélyezteti, nem kerüli el a fegyelmi eljárást.

A büntetés kiszabásánál méltányos mérlegelés alá jut minden számbavehető körülmény; csekély jelentőségü ügyet nem fúj fel a fegyelmi biró, sulyosabb esetben nem kegyelmez rosszul értelmezett humanismusból.

Sok tekintetben szembeötlő a különbség a német és a magyar fegyelmi jog között.

A mi fegyelmi eljárásunk szerfelett lassú, a minek jórészt a törvény az okozója, mely minden fegyelmi ügyben három jogorvoslatot ád.

A pénzbüntetés maximális értékhatára rendkivül alacsony, úgy, hogy sokszor — különösen az anyagi haszon czéljából el-

követett vétségeknél — az illető ügyletből nyert haszon messze túlhaladja a kirótt büntetést.*

Az ügyvédi kamarába való felvétel fölött nem a fegyelmi biróság, hanem a választmány határoz.

De legnagyobb hibája törvényünknek, hogy a legfőbb fegyelmi biráskodást az ügyvédi kartól merőben idegen elemre, a Curia fegyelmi tanácsára bízta.

Fegyelmi biróságaink mindig éberen őrködnek a kar becsülete fölött, de soha igazságtalan üldözésre nem ragadtatták magukat.

Azt hittük sokáig, hogy fegyelmi biróságaink öntudatos, túlzásoktól ment működése imponál a legfőbb biróságnak is. Úgy véltük, hogy a kir. Curia is elismeri, hogy egyrészt a kar maga a legkompetensebb annak megbirálására, hogy kit tart kebelébe valónak, a felvételre méltónak, és másrészről, hogy a kinek jellemében az ügyvédi autonomikus biróság foltot talál, azt kirekesztheti a testületből.

A német legfőbb fegyelmi biróság is az ellenőrzés szerepét viszi, ellensulyozza, a hol kell, a túlzásokat és egységes irányt ad az egész ország összes fegyelmi biróságainak.

Láttuk azonban, az ügyvédi karba való felvételnél, minő szempontok vezérlik a kir. Curiát.

Biró, a kit elcsaptak, ügyvéd, a ki fegyházat ült, asylumot találnak, mert a Curia méltóknak találta őket arra, hogy köztünk helyet fogjanak, mintha bizony a legfőbb fegyelmi biróságot nem azért állította volna fel a törvényhozás, hogy az ügyvédség tekintélyének, erkölcsi reputációjának őre, védelmezője legyen.

Ugyanilyen irány nyilvánul a Curia azon itéleteiben, melyekben büntetnie kellene, és a melyek nem egyszer talán inkább jutalmazásoknak tekinthetők.

Addig, míg az ügyvédi kamarák a rendreutasításnál és 50—100 frt pénzbüntetés kiszabásánál maradnak, revizió nélkül keresztül megy az itéletük. Mihelyt komolyabb büntetést

* Ezen szempontból kivánatosnak tartanám, ha a pénzbüntetés maximuma 3000 frtra emeltetnék fel és pedig úgy, hogy pénzbüntetés *minden* büntetési nemmel kapcsolatosan kiszabható lenne, mivel sok esetben ez a büntetési nem a leghathatósabb és leginkább ellensulyozza a fegyelmi vétség által esetleg elért hasznot.

szabnak ki, a Curia a legtöbb esetben ezt már «túlsulyosnak» találja. Nehogy azzal vádoltassam, hogy állításaim alap nélkül való jelszavak, nézzünk nehány *komolyabb* ügyet.

1. A győri ügyvédi kamara egy évi felfüggesztésre itélt egy ügyvédet, a ki egy igen szegény ügyfele javára 1427 frtot egy hagyatéki ügyben felvett, s ezen összeget hét éven át magánál tartotta. Nem hederített az árvaszék hivatalos felhivására, söt ez összeget a törvényszék előtt ellene folyamatba tett kötelességszegési eljárás és mindhárom birósági marasztaló itélet után is csak részben szolgáltatta ki. Sulyosító körülményül vette a kamara, hogy a pénz kiadásának elodázása végett szivós makacssággal teljesen alaptalan perorvoslatokat használt; hogy az utolsó tíz évben hasonló vétségekért többszörösen volt büntetve, hogy ügyfelei szegénységét kiaknázva, a tőlük elvont időközi kamatok lealkudozása által nekik lényeges kárt okozott.

A kir. Curia a büntetést 100 frtra leszállította. (267/97. Dt. III. folyam X. 71.)

2. A kecskeméti ügyvédi kamara előtt a következő fegyelmi ügy fordult meg:

Egy Borbélyné nevű asszony törlési keresetet indított Kelemen Lajos ellen, állítván, hogy ennek ingatlanát megvevén, csupán 950 frt vételárral maradt adós, ki volt azonban kötve, hogy a vételár-hátralék után kamat nem jár. Ennek daczára, Kelemen a vételár-hátralékon felül ennek 8% kamatait is betábláztatta a Borbélyné ingatlanára. A perben Kelemen a kamatfizetési kötelezettséget vitatta, sőt a hátralékos kamat iránt Borbélyné ellen sommás pert is indított.

Ezen perekben Kelemen Lajos *A.* ügyvédet akarta megbizni képviseletével, de ez elvezette őt *B.* ügyvédhez s annak részére állíttatta ki a meghatalmazást, azon okból, mivel ő reá — *A*-ra — ezen perekben mint tanura volt szükség.

Daczára azonban, hogy Kelemennek a perben *B.* volt az ügyvédje, a perbeszédek egy részét *A.* szerkesztette, a bélyegeket ő adta, sőt a megitélendő kamatok felét magának tiszteletdijúl kikötötte. A törlési per során *A.* mint tanú ki lett hallgatva, s ő magát a kihallgatás alkalmával teljesen érdektelennek vallotta és miként az itélet mutatja, vallomására a biróság kiváló súlyt is helyezett.

Borbélyné látva, hogy e törlési pert elveszítette, nem kivánta folytatni a sommás pert sem, miért is megjelent *B.* ügyvédnél és a két ügyben összesen 330 frtot lefizetett nevezett ügyvéd kezeihez, ebből azonban már másnap 147 frtot visszakapott, mivel *B.* rábirta Kelemen Lajost, hogy egyezzék ki és fogadjon el 100 frtot követelése teljes kiegyenlítésére.

Ezen egyességkötés által *A.* ügyvéd kijátszottnak érezte magát, mert nemcsak perbeli költségeit a perbeszédek szerkesztéseért nem kapta meg, hanem elveszítette azon 121 forintot is, mely pernyertesség esetére részére ki volt kötve. *A.* boszúságában egy helyi lapban Kelemen Lajos aláirással nyilttéri közleményt tett közzé, melyben *B.* ügyvédet a legkiméletlenebb módon megtámadja, az ellenféllel való összejátszással és hütlenséggel vádolja. A lap következő számában a szerkesztő kijelenti, hogy a kérdéses nyilatkozatért *A.* ügyvéd vállalja el a felelősséget. Ezután már *A.* ügyvéd saját neve alatt folytatta a nyilttérben a B. elleni támadásokat.

Ezen tényállás alapján a fegyelmi biróság *B.* ügyvédet 100 frt pénzbüntetésre itélte, és e büntetést a Curia is helybenhagyta.

A. ügyvéd cselekményét a fegyelmi biróság súlyosabb beszámításúnak találta.

Perbeszédeket szerkeszt, tiszteletdijakat köt ki magának és mégis, mikor tanuként kihallgatják, érde telennek vallja magát. Az ügyet a hirlapokba is ő vitte és egy irni-olvasni nem tudó kertész neve alá rejtőzik, s így intézi a leghevesebb és leggyűlöletesebb támadásokat kartársa ellen. *A.* ügyvéd eme cselekménye nemcsak saját kartársai, de a nagyközönség körében is a legnagyobb visszatetszést szülte, miért is őt a fegyelmi biróság 6 hóra felfüggesztette az ügyvédség gyakorlatától.

A kir. Curia 200 frt pénzbüntetésre változtatta minden bővebb indokolás nélkül a «túlszigorúnak talált» büntetést. (203/97 Dt. III. folyam X. k. 73. l.)

3. A pozsonyi kamara fegyelmi birósága egy ügyvédet az ügyvédségtől való elmozdításra itélt a következő tényállás alapján:

Panaszlott ügyvédi irodájával és magánlakásával összefüggően u. n. *forgalmi irodát* tartott, melynek iparigazolványa

a saját segédje nevére szólott, de beismerése szerint az iroda vezetője a panaszlott volt. Kétes jellemű és előéletü ügynökei bejárták egész felső Magyarországot, faluról-falura, dobszó mellett toborozva a klienseket. Panaszlott ellen több ezerre menő idegen pénzek felhasználása és váltóhamisitás miatt bünvizsgálat is indittatott, mire ő megszökött.

Ezenfelül vádlott saját beismerése szerint egy zugirászat miatt elitélve volt egyén beadványait ezek megvizsgálása és a felekkel való érintkezés nélkül ellenjegyezte.

Az ügyvédi kamara felhivására fenhéjázó durva hangon válaszolt, nyilatkozatában a kamara tagjait érzékenyen sértve.

A kir. Curia 209/96. sz. itéletében vádlottat csupán egy évi felfüggesztésre itélte, mivel a vádlott, mikor megtudta, hogy a forgalmi iroda ügyei az ő nevével hozatnak közvetlen kapcsolatba, az ügyfelek ily módon való toborzását beszüntette és mivel nincs aktaszerűleg bizonyítva, hogy bűnvizsgálatok vannak ellene folyamatban.

4. Egy budapesti ügyvédet 1893. évben a fegyelmi biróság 500 frt pénzbüntetésre itélt, s ez itéletet a kir. Curia is helybenhagyta (367/93). Az itélet alapját az képezte, hogy *a)* vádlott ügyfeleinek váltóit saját neve alatt perelte, saját dijváltóit pedig testvére neve alatt; *b)* hogy adósain munkadij czimén a megitéltnél nagyobb követelést hajtott be az árverés pressiója alatt. Az indokolás kiemeli, hogy vádlott ily cselekmény miatt már előzőleg büntetve volt.

1895. évben ugyanezen ügyvédet a fegyelmi biróság háromhavi felfüggesztésre itélte, a következő tényállás alapján:

Vádlott ellen két esetben bizonyítást nyert, hogy a birósági segédhivatalokban megtudta, hogy bizonyos büntetőügyek folyamatba tétettek és az illető panaszosnak, illetőleg panaszlottnak levélileg ajánlotta fel szolgálatait.

Ezek bebizonyitott esetek, e mellett igen szavahihető ügyvéd tanu vallomása által terhelő adatok merültek fel arra nézve, hogy vádlott szolgálatainak ily módon való felajánlását rendszeresen űzte.

Ezenkívül igazoltatott az is, hogy egy Klein Jakab nevű egyén követeléseit birói árverés útján vádlott testvére vette meg. Ez árverésen híre terjedt, hogy vádlott ügyvéd az árverelni

szándékozóktól sápot kért, a mi Klein Jakabot annyira boszantotta, hogy e miatt a fegyelmi biróságnál följelentést tett.

Vádlott most azon iparkodott, hogy Kleint a följelentés visszavonására rákényszerítse. Levelet intézett Klein egy hitelezőjéhez, melyben ajánlkozik arra, hogy ennek körülbelül 1900 frtot tevő követelését felehaszonra Kleinon behajtja. A hitelező erre a megbizást meg is adta, mire vádlott Klein ellen folytatólagos végrehajtást, majd csődöt kért, minek folytán Klein, csakhogy meneküljön az üldözéstől, felajánlott kiegyezésképp 150 frtot, hajlandónak mutatkozván a fegyelmi följelentés visszavonására is. Vádlott tulajdonképeni czélját elérte s így megbizójának az egyesség elfogadását javasolta. A 150 frtból vádlott 50 frtot kapott, és a följelentés visszavonatott.

A kir. Curia (500/95 sz. a.) a fegyelmi biróság itéletének megváltoztatása mellett vádlott büntetését 500 frtban állapította meg.

De miért folytassam tovább?

A Curia eme irányzata megbénítja az elsőfokú fegyelmi biróságok minden egészséges törekvését, visszatartja őket a visszaélések szigorú üldözésétől és egyszersmind felbátorítja, elbizakodottakká teszi a kar megbizhatlan tagjait.

Ki nem ismeri az ügyvédség amaz állandó, eddig elpusztíthatlanoknak bizonyult alakjait, a kik csak szégyenére válnak a karnak?

Az ügyvédet, a ki abból él, hogy a behajtott pénzeket nem adja ki; a másikat, a ki fizetett ügynökök által szaporítja klientéláját; azt, a ki zugirászokkal, silentiumot kapott ügyvédekkel áll összeköttetésben?

Miért kell megvárnunk, míg ezeket a szomoru alakokat a büntető biró szava némítja el, miért kell türnünk, hogy testületünk eme kirivó és éppen ezért közismeretű egyének után iteltessék meg?

Esetleges félreértések elkerülése okából is nem habozom kijelenteni, hogy meggyőződésem szerint az ügyvédségnek aránylag csekély része érdemli meg az itt hangoztatott szigorú elbánást.

Jól tudjuk, hogy a fegyelmi esetek nagy contigense nem olyan, a mely rászolgált a kérlelhetlen szigorra.

Igen sokszor merülnek fel a cselekményt vagy mulasztást mentő és enyhítő erkölcsi és méltányossági szempontok, melyeket a fegyelmi biróságoknak is tekintetbe kell venniök.

Igen, vegyék is tekintetbe, de nem olyan ügyvédeknél, a kik állandóan a fegyelmi biróság előtt vádlottakként szerepelnek, s a kiknek megjavulására épen semmi kilátás nincs.

Különösen erélyes megtorlásban kell részesíteni az anyagi haszon czélzatával elkövetett olyan jelentékenyebb vétségeket, a melyek az ügyvédi tisztességet nagy mérvben sértik.

Megkülönböztetés teendő ezenkívül, a büntetőjog analogiájára, alkalmi és szokásszerű fegyelmi vétkezők között.

Az előbbiek ellen nem igen szükséges szigorú föllépés, hacsak a vád tárgyát képező valamely cselekmény magában véve is nem igen jelentékeny súlyú, míg azok ellen a javíthatatlanok ellen, kik vétséget vétségre tetéznek, csakis a fegyelmi jognak legszigorúbb alkalmazásával lehetséges sikeresen védekezni.

Azon meggyőződésben vagyok, hogy az ilyen elemek iránt az igazságos szigor nem csupán az ügyvédség erkölcsi szinvonalát emelné, de egyszersmind megmentene bennünket a tisztességtelen concurrentia anyagi hátrányaitól is, mivel közismeretű dolog, hogy az illoyális versenyt éppen az ilyen ügyvédek okozzák. Általános a panasz a kar túltömöttsége ellen, és sokan, kik a kenyérkérdést lépten-nyomon oly szivesen hangoztatják, szószólói minden bajok gyógyszereként tekintett a numerus claususnak.

Egyféle numerus clausus jogszerűségét, helyességét elismerem, azt, melynek sorompója a tisztesség. A ki nem üti meg e mértéket, azt ne bocsássuk be, és ha már bent van, zárjuk ki testületünkből.

Pollák Illés:

Tisztelt teljes-ülés!

Úgy veszem észre, hogy megrovást kapnék, ha nem szólanék hozzá e kérdéshez, mert úgy tartja az elnökség, hogy én volnék elsősorban, hogy úgy fejezzem ki magamat, hivatva e kérdéshez hozzászólani. A Balog Arnold tagtársunk conclusióival egyetértek, de mert conclusiói nem is annyira az ügyvédségnek, mint inkább a nagyméltóságú kir. Curiának fegyelmi judicaturája ellen irányulnak és minthogy én a magam részéről azokat a levezetéseket bizonyos mértékig helyeslem, azt hiszem, hogy nem én vagyok hivatva ehhez a kérdéshez hozzászólni, hacsak abban az irányban nem, hogy nem mind alapos az, a mit a Curiának szemére vetnek. Első sorban engedjék meg, hogy bizonyos általános nézet ellenében foglaljak állást, a mely nézetet a t. előadó úr mindjárt bevezető soraiban hangoztatott. Ő onnan indult ki, hogy a fegyelmi statisztika a legjobb betekintést engedi valamely kar, testület belső lélektani állapotába. Én, a ki a mi fegyelmi statisztikánkat elég jól ismerem, részint mint a kamara ügyésze, részint mint volt fegyelmi birája a budapesti kamarának, azt hiszem, hogy ebben a tekintetben nem vagyunk képesek egy minden kifogáson felül álló itéletet mondani, mert ha megnézzük azokat a fegyelmi eseteket, a melyek évenként a kamara elé kerülnek, — számuk körülbelül 200,— s ha különösen megnézzük azoknak a tárgyi tartalmát, arra a conclusióra kell jutnunk, hogy a fegyelmi biráskodás elé általában kevés fegyelmi vétség kerül, s ha a statisztikai táblázat csakugyan tükre a kar fegyelmi és erkölcsi állapotának, a kar belső állapotának, akkor azt kell mondanom, a mit a most lefolyt közgyülésen hangoztattam, hogy a budapesti ügyvédi kar

jobb a hirénél, mert mikor 1200 ügyvédről van szó, s az azok között fölmerült fegyelmi eseteket úgy számra nézve, mint tárgyilag magunk elé tartjuk, akkor azt kell megállapitanunk, hogy ez a kar távolról sem mutatja azt az elzüllési állapotot, melylyel vádolják, s a melyeket az előadás szerint például a német ügyvédi kar mutat. A mi fegyelmi biráskodásunk legnagyobb részben, mintegy 50 százalékban, birósértésekkel foglalkozik, a mi csak azt mutatja, hogy a mi biróságaink rendkívül érzékenyek, a t. közigazgatósági hatóságok még jóval csiklandósabbak és egyáltalában csodálatosan sentimentálisak. A legritkább esetben látjuk, hogy a mi hatóságaink a törvényben biztositott ügyvédi szólásszabadság természetével tisztába jönni tudnának. A napokban fordult elő egy eset, midőn egy ügyvéd azzal «sértette» meg a törvényszéket, hogy beadványában «a referens nevét megnevezve, azzal mintegy vitatkozni látszik!» (Derültség). Nem maradt más hátra, mint kimondani, hogy a referens nevének megnevezése semmiféle tilalomba nem ütközik, s ha már neve van, akkor szabad biz azt fel is említeni. Egyedül a régi zsidó vallásból tudjuk, hogy a legfelsőbb istenség nevét nem volt szabad említeni, de hogy a biró neve ne említtessék fel, az igazán új valami.

Jön azután a második csoportja a fegyelmi vétségeknek: a pénzek visszatartása. Itt is leginkább a kir. törvényszékek teszik át a panaszokat és nem a felek s nem is azért, mert a pénz visszatartásában találnak fegyelmi vétséget, hanem mert kötelességükké teszi a törveny, hogy a mit látnak, vagy látni vélnek, jelentsék be. Az eseteknek legnagyobb része tulajdonképen ügyvédi rendtartásunk igen zavaros intézkedésein alapul.

Hogyha ezek után betekintünk a mi fegyelmi eseteinkbe, azt kell megállapitanunk, hogy a mi Karunk nem érdemli meg azt a megrovást és rossz hirt, a melyet felőle oly sokszor hallunk és ezért nagy joggal mondhatjuk, hogy vagy nem igaz az, hogy a statisztika valamely kar belső viszonyairól tiszta képet nyujthatna, vagy ha igaz, akkor a mi karunk egyike a legjobban fegyelmezetteknek. A német viszonyokkal a mieink egyébként már csak azért sem hasonlíthatók össze, mert az én szerény felfogásom szerint a judicatura, a jogszolgáltatás, egy olyan fej-

lődési állapot, a melyet, a mint nem lehet törvényeket egyszerűen recipiálni, — szintén nem lehet átvenni más kulturtájról, mert az abból az illető talajból nőtt ki, s nem nélkülözheti azt a milieut, a melyben létezik. Az a német judicatura, melyet ismertetett a t. előadó úr, oly szoros összefüggésben van a német erkölcsi felfogással, hogy azt magyar viszonyokra átültetni egyszerűen lehetetlenség.

Németországban, mint hallottuk, még a szerelem is vétség...

Dr. Balog Arnold: Ha közbotrányt okoz!

Dr. Pollák Illés: ...... ha az az ügyvéd ügyfelével viszonyt folytat *(Derültség!)* Ha botrányt okoz?.. Bocsánatot kérek t. előadó úr, ez már megint appreciatio tárgya, morál kérdése! Tudjuk, hogy Angolország egyik legnagyobb államférfia, Charles Dilke egyszerűen lehetetlenné vált egy kis kaland folytán, a melyet nálunk fel sem vennének. Ha a német közmorált átplántáljuk hozzánk, lehetetlen állapotokat teremtünk, mert társadalmi és birói morál correlátióban vannak és nem lehet egy laxabb felfogásu millieu közepén egy osztályra oly mértéket szabni, melyet a többi nem ismer. Hogy ez a kölcsönösség mennyire széjjel nem választható egymástól, mutatja az előadó úrnak felette tanulságos előadása. A legfelső Ehrengericht nem vesz be a lajstromba oly egyéneket, kik a birói pályától el lettek mozdítva, — nálunk ettől egészen elütő szokás létezik, a mint azt különösen kiemelte az előadó úr. Ott a birák tudják, hogy mit jelent nekik az ügyvédség és szoros összefüggésben van az ügyvédi kar tekintélye a birói kar tekintélyével, — a mi, fájdalom nálunk nem mondható. Az ottani erkölcsi felfogás a mienktől tehát egészen eltérő. Mutatja ezt az is, hogy milyen hibákért bocsátanak ott el egyéneket a biróságoktól, — ezzel szemben nézzük csak meg, hogy a birói fegyelmi statisztika nálunk milyen különös virágokat terem! Alig két hete olvashatjuk, hogy egy biró, a ki ellen a főügyész talán száz esetben fölmerült fegyelmi vétségek miatt elmozdítást kér, — 50 vagy 100 frt pénzbüntetésben marasztaltatik. Ezeket látva, bizony nem követelhetjük a Curiától, de a kamaráktól sem, hogy elszigetelve az ügyvédséget az általános felfogásoktól, — szigorúbban itélkezzék éppen ő felette. — Én a magam részéről nem vagyok a legstrictebb observantia híve, mert mindkét lábammal abban a társadalmi morálban gyöke-

rezem, a mely — ne tagadjuk — minden irányban laxabb a német hivatalos morálnál.

Ahhoz, hogy a Németországihoz hasonló judicatura kifejlődhessék, a társadalomnak hosszú, évszázados nevelése szükséges. Idáig mi még nem jutottunk, mi tehát nem lehetünk a legstrictebb observantia hivei. A mi szegényes viszonyaink között nem is büntethetünk 3000 márkás tételekkel, mikor még a 100 frtos büntetéseket sem lehet behajtani. Ez a módositás csak oda vezetne, hogy még több ilyen kinlévősége volna a kamarának, javítólag azonban, — nézetem szerint — nem hatna.

Igaz, hogy a felfüggesztésekkel, elmozdításokkal a mi kamaráink kissé kiméletesen járnak el, de méltóztassék ezt betudni annak, hogy nálunk a megélhetési föltételek igen nehezek, nagyobb nehézségekbe ütköznek, mint a virágzó, nagy, gazdag burgeois Németországban, a hol olyan nagy és erős a középréteg, a hol olyan nagy coloniális élet van. A mi viszonyaink között — valljuk be őszintén — olyan nagyon felsrófolni a tisztességtudás lámpáját lehetetlen! A mi szegényes viszonyaink közepette nem követelhetjük senkitől azt a túlzott tisztességi fokozatot, a melylyel jogosan állanak elő azok, a kik azt ápolni hivatva vannak. A mi átlagos morálunkat, jelesül a nyilvános kötelességtudást, előbb nevelni, erősbíteni kell. Büntetni csak később lehet. — Ezeket voltam bátor előadni.

Dr. Balog Arnold:

Azon beszédre, melyet a budapesti ügyvédi kamara érdemes ügyésze az ügyvédség viszonyainak és a kir. Curia fegyelmi joggyakorlatának védelmére mondott, csupán néhány rövid megjegyzést óhajtok tenni.

A kamarai ügyész úr kétségbe vonja, hogy olyan rosszak a magyar ügyvédség viszonyai, mint a hogyan én tüntettem föl. Igaz, hogy nem sok esetet soroltam fel a magyar judikaturából, de e nélkül is jól ismerjük azokat a kétes existentiákat, melyek lépten-nyomon komprommittálnak bennünket. A legtöbb fegyelmi vád alá való eset nem is kerül a fegyelmi forum elé, a melyek pedig oda kerülnek — éppen ezt hangoztattam előadásomban — korántsem nyernek a tetthez méltó megtorlást. A kamarai ügyész úr védőbeszéde után is fentartom abbeli álláspontomat, hogy a sulyos esetek rendkívül enyhe megitélése okozza azt, hogy ezek az elemek a karban bennélnek és még inkább vérszemet kapva, olyan magaviseletet tanusítanak, mely a tisztességes ügyvédségnek lényeges ártalmára van.

A kamarai ügyész úr is elismerte, hogy a felfüggesztésekkel, elmozdításokkal a mi kamaráink kiméletesen járnak el, de ezt annak tudja be, hogy nálunk a megélhetési föltételek igen nehezek és így nem lehet olyan nagyon felcsigázni a tisztesség mértékét.

Magam is elismertem előadásom bevezető részében, hogy a mi karunk túltömöttségének a fegyelmi ügyekre befolyása van és elismerem azt is, hogy csekélyebb jelentőségű vétséget felfújni, vagy pedig túlszigorú büntetéssel sújtani nagy oktalanság volna.

Csakhogy ez nem áll azokra a vétségekre, a melyek oly

súlyos természetűek, hogy az elnézés valóságos bűn, s a melyekre az enyhe büntetés inkább jutalmazás, mint megtorlás.

Nem állhat ez különösen olyan esetben, midőn anyagi haszon volt a cselekmény elkövetésének a rugója és midőn a megintés, rendreutasítás vagy alacsony pénzbüntetés alkalmazása mellett az inkriminált cselekmény még jövedelmező ügylet volt az illetőre nézve.

Nem állhat az ügyész úr érvelése főleg azokra az ügyvédekre, a kiknek existentiája a fegyelmi vétségekre van alapítva, a kiknek súlyos vétségeivel a fegyelmi biróság állandóan kénytelen foglalkozni.

Az a szempont, hogy a megélhetésért való küzdelemben követik el a legtöbb fegyelmi vétséget, azokra az esetekre, melyekre nézve szigorú büntetést kivánnék kiszabni, alkalmazást alig nyerhet, mivel jól tudjuk mindannyian, hogy ezek a fegyelmi vádlottak nem földhöz ragadt szegény emberek, hanem hogy az ügyvédség vagyonos elemeiből kerülnek ki, és cselekményük rúgója nem a mindennapi kenyér megszerzése, hanem kapzsiság és meggazdagodás utáni vágy. Nem sok esetben kellene alkalmazni azon szigorú büntetéseket, melyeknek alkalmazására a törvény a fegyelmi biróságokat felhatalmazza és kipusztulnának karunkból ezek az existentiák, — mivel mint azt már előadásomban is kifejtettem, — az ügyvédség túlnyomó nagy része kiválóan tisztességes nagy intelligentiájú emberekből áll.

Nagyon csalódik a kamarai ügyész úr, ha azt hiszi, hogy a mi közfelfogásunk olyan, mely kedvező talajul szolgál a fegyelmi vétségek elkövetésére, elharapózására vagy eltűrésére. Nagyon sajnos volna, ha fegyelmi biróságainknak és főleg a kir. Curiának eme fegyelmi joggyakorlata akár az általános, akár az ügyvédségi közvéleményben gyökereznék.

Épen ellenkezőleg, arról vagyok meggyőződve, hogy az ügyvédi kar nagy kontingense elégületlen a fegyelmi jognak jelenlegi kezelésével.